

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Mednarodna humanitarna pomoč

Uvodnik	3
PRVI SKLOP	
Kaj je mednarodna humanitarna pomoč	4
Humanitarna pomoč	5
Mednarodni akterji humanitarne pomoči	6
DRUGI SKLOP	
Slovenija in mednarodna humanitarna pomoč	10
Organiziranost	11
Delovanje	12
Humanitarne organizacije	14
TRETI SKLOP	
Smernice o prijavi in pripravi humanitarnih projektov	16
Priprava humanitarnih projektov	17
Prijava projektne predloga pri ECHO	22
Viri	27

Naslov:

Mednarodna humanitarna pomoč

Uredništvo publikacije:

SLOGA – Platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč

Produkcija:

Medi-a-norm d. o. o., oblikovanje Malvina Aurelia Lubec

Tisk:

R-tisk, Boštjan Rihar s. p.

Naklada:

250 izvodov

Izdajatelj:

SLOGA – Platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč

Povšetova 37, 1000 Ljubljana, Slovenija

t: +386 1 434 44 02

f: +386 1 434 44 02

e: info@sloga-platform.org

s: www.sloga-platform.org

Publikacijo finančno podpira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, razvojne prioritete Institucionalna in administrativna usposobljenost; prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Naravne nesreče in nesreče, ki jih povzročijo človek, vsako leto prizadenejo milijone ljudi, med katerimi so zelo pogosto najrevnejši, najbolj marginalizirani in najranljivejši posamezniki, ki povečini živijo v državah v razvoju. Zaradi vse pogostejših in hujših nesreč, mednarodna skupnost prevzema svojo odgovornost in namenja večjo pozornost preprečevanju njihovih katastrofalnih posledic, povečevanju pripravljenosti in odzivu nanje. Kot del mednarodne skupnosti mora delež odgovornosti za mednarodno humanitarno delovanje prevzeti tudi Slovenija in pričujoča brošura je eden izmed elementov, ki lahko prispevajo k večji ozaveščenosti različnih javnosti o samem sistemu mednarodne humanitarne pomoči in večjemu angažmaju slovenskih akterjev na področju humanitarnih akcij.

Brošura je razdeljena v tri sklope: v prvem delu je predstavljena mednarodna humanitarna pomoč in najvidnejši mednarodni akterji, ki delujejo na tem področju; v drugem delu je, skozi oris organiziranosti in načina delovanja, predstavljen prispevek Slovenije k mednarodni humanitarni pomoči ter prihodnost in možnosti delovanja nevladnih organizacij na tem področju; v zadnjem delu pa so podane krajše smernice o pripravi in prijavi humanitarnih projektov.

Kljub omejitvam, zlasti finančnim in kadrovskim, ima Slovenija potencial in možnosti za krepitev svoje vloge v mednarodni humanitarni skupnosti, in sicer preko ozaveščenosti, krepitev zmogljivosti in izkoriščanja primerjalnih prednosti ter sledenja misli Nelsona Mandele „It always seems impossible until its done“.

PRVI SKLOP

KAJ JE MEDNARODNA HUMANITARNA POMOČ?

Humanitarna pomoč

Začetki organiziranega humanitarnega delovanja in humanitarnih pravnih podlag segajo v prvo polovico 20. stoletja, ko so bile podpisane Ženevske konvencije, ki skupaj z Dopolnilnimi protokoli, predstavljajo pravno podlago mednarodnega humanitarnega prava.

Humanitarna pomoč je pomoč, ki se daje v primeru humanitarnih kriz, ki nastajajo zaradi človekovega delovanja in naravnih katastrof v takih razsežnostih, da jih prizadeto področje ali država ne more sama obvladovati. Njihove posledice so vse hujše, kar gre pripisati številnim dejavnikom, na primer: spreminjajoči se naravi sporov, podnebnim spremembam, vse večji konkurenci pri dostopu do energije in naravnih virov, skrajni revščini, slabemu upravljanju in nestabilnim razmeram. Glavne žrtve so civilisti, pogosto najrevnejši in najbolj nezaščiteni, ki povečini živijo v državah v razvoju. Zaradi humanitarnih kriz je ogromno ljudi pregnanih s svojih domov, bodisi beguncev, bodisi razseljenih oseb.

Izključni namen humanitarne pomoči je obvarovati življenje, preprečiti in olajšati človeško trpljenje ter ohranjati človekovo dostojanstvo, zato je tovrstna pomoč nediskriminatorna in ne sledi zunanjepolitičnim ciljem dajalk pomoči. Operacije humanitarne pomoči so torej v skladu z načeli nevtralnosti, nepristranskosti, človečnosti in neodvisnosti, pomoč pa se dodeljuje na osnovi potreb prizadetih držav in prebivalcev. Humanitarna pomoč ne obsega le blažitev posledic nesreč, temveč tudi dejavnosti, ki omogočajo učinkovit prehod k razvojnemu sodelovanju, ki je dolgotrajnejše narave.

Ločimo programirano humanitarno in nujno humanitarno pomoč. Programirana je tista, ki jo je možno do neke mere načrtovati, kot so primeri dolgotrajnih kriz, nujna humanitarna pomoč pa je tista, ki je ni možno predvideti, na primer pri naravnih nesrečah.

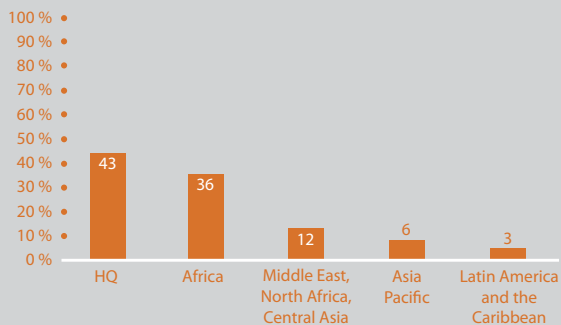
Tisti, ki se ukvarjajo s humanitarno pomočjo, se srečujejo s hudimi ovirami. Vedno pogosteje se dogaja, da se mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom, pravom človekovih pravic in begunskim pravom ne upošteva ali se povsem očitno krši. „Humanitarni prostor“, ki je potreben za dostop do nezaščitenega prebivalstva ter varnost humanitarnih delavcev, mora ostati osnovni predpogoj za dostavo humanitarne pomoči.

Mednarodni akterji humanitarne pomoči

Humanitarna pomoč Združenih narodov (ZN)

ZN in njegove agencije za zagotovitev pomoči so jedro mednarodnega humanitarnega sistema, saj postavljajo norme ter so koordinatorji in pomembni darovalci humanitarne pomoči. Leta 1971 je generalni sekretariat ZN vzpostavil pisarno za koordinacijo pomoči ob nesrečah (UNDRO), leta 1991 pa so z namenom okrepitve odgovora na kompleksne krize in naravne nesreče, vzpostavili mesto koordinatorja pomoči v izrednih razmerah (ERC). Z namenom institucionalne podpore ERC-ju, ki je pridobil status podsekretarja za humanitarne zadeve, je bil ustanovljen tudi oddelek za humanitarne zadeve (DHA), ki je leta 1998 redefiniral svoj mandat in se preimenoval v pisarno ZN za koordinacijo humanitarnih zadev (OCHA). Mandat OCHA pokriva: mobilizacijo in učinkovito ter načelno koordinacijo humanitarnih akcij, v partnerstvu z nacionalnimi in mednarodnimi akterji; zagovorništvo pravic ljudi, ki potrebujejo pomoč; podporo pripravljenosti in preventivi; in omogočanje trajnih rešitev. Letni proračun OCHA je leta 2009 znašal 238 milijonov dolarjev, od katerih je 70 % bilo namenjenih humanitarni koordinaciji (s terena in s sedeža) in zagovorništvu na terenu, ostalih 30 % pa je bilo namenjenih ostalim aktivnostim v okviru mandata. 47 % finančnih sredstev je bilo kanaliziranih neposredno na teren, ostalih 43 % pa je bilo porabljenih znotraj delovanja sedeža OCHA.

Graf 1:
Poraba sredstev
OCHA po regijah

Vir: OCHA

Humanitarna pomoč Evropske unije (EU)

Humanitarna pomoč, ki jo zagotavlja EU, je v skupni pristojnosti držav članic in EU. V akciji humanitarne pomoči je vključena od konca 60. let prejšnjega stoletja in do danes je postala ena največjih donatoric humanitarne pomoči na svetu, saj znesek, ki je sestavljen iz prispevkov unije in dvostranskih prispevkov držav članic, predstavlja največji delež uradne mednarodne humanitarne pomoči. Dodaten napredek pri umeščanju humanitarnega delovanja na dnevni red EU pa predstavlja tudi Lizbonska pogodba, v kateri člen 214 v okviru petega dela pogodbe o zunanjem delovanju unije in tretjega poglavja o humanitarni pomoči, predstavlja prvo pravno podlago za humanitarno pomoč.

S ciljem povečanja učinkovitosti humanitarne pomoči, je bil 1. aprila 1992 ustanovljen Oddelek Evropske komisije za humanitarno pomoč in civilno zaščito Evropske komisije (ECHO), ki žrtvam naravnih nesreč ali oboroženih konfliktov izven EU, zagotavlja nujno pomoč. Humanitarna pomoč ECHO, v nasprotju z ostalimi oblikami pomoči Evropske komisije, temelji na načelih človečnosti, nepristranskosti, neodvisnosti in nevtralnosti. Od začetka delovanja je ECHO preko financiranja svojih partnerjev (nevladne organizacije, Mednarodni odbor rdečega križa, agencije ZN), zagotovil pomoč kriznim območjem v več kot 85. državah. Donacije oddelka, ki letno znašajo okoli 700 milijonov evrov in dosežejo približno 18 milijonov ljudi, pokrivajo nujno pomoč, pomoč v hrani in pomoč beguncem ter razseljenim osebam. V letu 2009 je 53 % humanitarne pomoči ECHO bilo namenjene afriškim državam (državam Afriškega roga, Sudanu in Čadu, Centralni Afriki itd.), 27 % azijskim državam, državam Latinske Amerike, Karibov in Pacifika, 13 % državam Bližnjega Vzhoda, Mediterana, Kavkaza in Centralne Azije, ostalih 7 % pa je bilo namenjenih ostalim državam po svetu (za krepitev zmogljivosti, tehnično pomoč in podporo).

DG ECHO: financing decisions 1998–2007 (in M€)

Graf 2:
Višina donacij ECHO

Civilna zaščita EU

Pri zagotavljanju evropske humanitarne pomoči se lahko uporabijo tudi viri in zmogljivosti civilne zaščite in vojske, ki morajo biti v skladu s Smernicami o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev v zahtevnih izrednih razmerah in Smernicami iz Osla o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev pri mednarodni pomoči ob nesrečah. Civilna zaščita EU spada pod organizacijsko strukturo ECHO in se deli na skupino za krizno odzivanje ter skupino za preventivo in pripravljenost. Zaradi svojih morebitnih prednosti v smislu hitrosti, strokovnega znanja, učinkovitosti in uspešnosti, zlasti v začetni fazi odziva na nesreče, lahko viri civilne zaščite pomembno prispevajo k humanitarnim akcijam. Sredstva civilne zaščite so pri zagotavljanju humanitarne pomoči tretjim državam običajno pod civilno upravo, načeloma pa se razporedijo samo na uradno zahtevo prizadete države. Sredstva se razporedijo bilateralno preko ZN ali prek centra za spremljanje in obveščanje (MIC) v okviru civilne zaščite. Države članice vedno pogosteje uporabljajo svoje zmogljivosti civilne zaščite v odzivih na nesreče v tretjih državah, predvsem pri odzivanju na naravne nesreče ter izredne tehnološke oziroma ekološke razmere. Kljub temu pa bi se sredstva civilne zaščite morala uporabiti zgolj v izjemnih primerih, saj njihova uporaba utegne ogroziti nevtralnost in nepristranskost pomoči.

Izjemno pomembno je, da so različni evropski akterji in instrumenti ustrezno usklajeni ter da se spoštuje splošna usklajevalna vloga ZN.

Humanitarna dejavnost vojske

V zelo specifičnih okoliščinah se lahko pri zagotavljanju humanitarne pomoči uporabi vojaška sredstva, in sicer zlasti za logistično in infrastrukturno podporo pri naravnih nesrečah. Da se meja med vojaškimi operacijami in humanitarno pomočjo ne bi zabrisala, se morajo vojaška sredstva in zmogljivosti v podporo humanitarnim akcijam uporabiti samo kot „zadnja možnost“ (last resort), če ni na voljo nobene primerljive alternative na civilnem področju in se lahko ključnim humanitarnim zadevam zadosti samo z vojaškimi sredstvi, ki so edinstvene v smislu zmogljivosti in razpoložljivosti. Vojska mora pri mednarodnih humanitarnih akcijah upoštevati Smernice o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev v zahtevnih izrednih razmerah (2003), Smernice iz Osla o uporabi vojaških in civilnih obrambnih sredstev pri mednarodni pomoči ob nesrečah ter splošno vlogo in odgovornost ZN pri koordinaciji mednarodne humanitarne pomoči. Po smernicah ZN mora vojska pri sodelovanju v mednarodnih operacijah spoštovati humanitarna načela, reševalne intervencije morajo, kljub uporabi vojaških zmogljivosti, ohraniti civilno naravo in značaj, vodilno vlogo pa morajo ohranjati pristojne civilne humanitarne organizacije, zlasti OCHA.

Podporo državam pri pripravljenosti in odzivu na nesreče tako zagotavlja tudi zveza NATO oziroma Evroatlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah, ki prav tako deluje v tesnem sodelovanju z ZN. Glavna naloga centra je zbiranje in izmenjava informacij o nesrečah na območju Evroatlantskega partnerskega sveta in usklajevanje pomoči prizadetim državam. NATO se z odpravljanjem posledic nesreč ukvarja že od 50-ih let prejšnjega stoletja,

vendar je njegova humanitarna vloga vse večja, na kar nakazujejo tudi primeri orkana Katrina v ZDA in potres v Pakistanu, kjer so Natove operacije prispevale ogromen delež k odpravljanju posledic nesreč.

Splošni okvir za uporabo vojaških zmogljivosti ali prevoznih sredstev držav članic, ki jih najame vojska, in instrumentov usklajevanja EVOP (Evropska varnostna in obrambna politika), pa je za podporo pri odzivanju na nesreče, razvila tudi EU. Uvedeni so bili tudi standardni operativni postopki in ukrepi za vojaško podporo ukrepom EU za odzivanje na nesreče. EU poudarja, da morajo humanitarne operacije, v katerih se uporabijo vojaška sredstva, ohraniti svojo civilno naravo in značaj. To pomeni, da vojaška sredstva nadzoruje vojska, celotna humanitarna operacija pa mora ostati v splošni pristojnosti in nadzorom pristojne humanitarne organizacije, zlasti OCHA in humanitarnega koordinatorja. EU meni, da je civilno-vojaško usklajevanje ključnega pomena za varstvo in uveljavljanje humanitarnih načel. Usklajevanje spodbujajo dialogi, povezave in skupno usposabljanje.

Fotografija 1: ISAF - Photo by the Dutch MoD, Dave De Vaal

Organiziranost

Slovenija je z vstopom v Evropsko unijo in napredovanjem pri Svetovni banki prešla iz statusa prejemnice razvojne pomoči v status donatorice, čeprav je humanitarno pomoč dodeljevala že prej, zlasti na bilateralni ravni na območju Jugovzhodne Evrope. Po priključitvi EU je Slovenija vzpostavila nacionalni sistem za koordinacijo razvojne in humanitarne pomoči, nacionalni koordinator pa je postalo Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ). Poleg MZZ-ja mednarodno sodelovanje, vključno z zagotavljanjem humanitarne pomoči v okviru svojih področij, pokrivajo tudi nekatera ostala ministrstva (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za obrambo) in Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR).

Načrtovanje, usklajevanje, usmerjanje in organizacijo mednarodnega sodelovanja v URSZR izvaja Služba za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve. Služba usklajuje delo z organizacijskimi enotami znotraj URSZR in Ministrstva za obrambo, z Ministrstvom za zunanje zadeve in drugimi resorji, vodi in pripravlja dvo- in večstranske mednarodne dejavnosti s področja varstva pred nesrečami, zagotavlja ustrezno delovanje Republike Slovenije v OZN, EU, Natu in drugih mednarodnih organizacijah ter regionalnih pobudah s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Sodeluje tudi pri organizaciji mednarodne reševalne pomoči ob večjih nesrečah v tujini. Tako kot na ravni EU, tudi v Sloveniji civilna zaščita (CZ), ki predstavlja namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma poseben del namensko organiziranih sil za zaščito, reševanje in pomoč, zaradi svoje odvisnosti, lahko deluje zgolj kot komplementarni del mednarodni humanitarni dejavnosti.

Julija 2006 je DZ RS sprejel Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju, ki v okviru sredstev za mednarodno razvojno sodelovanje, šteje tudi sredstva za programe humanitarne pomoči, julija 2008 pa je bila sprejeta še Resolucija mednarodnem razvojnem sodelovanju RS, kjer je v četrtem poglavju omenjena tudi humanitarna in postkonfliktna pomoč ter njena usmeritev.

Znotraj MZZ področje humanitarne pomoči pokrivata Oddelek za humanitarno pomoč in Oddelek za tehnično – operativno izvajanje mednarodne razvojne in humanitarne pomoči, ki delujeta v okviru Sektorja za mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, ta pa v okviru Direktorata za gospodarsko diplomacijo in razvojno sodelovanje.

Oddelek za humanitarno pomoč daje usmeritve za programsko/redno humanitarno pomoč in za izredno pomoč ter skrbi za povečevanje sredstev na ravni vlade, hkrati pa koordinira vse oblike bilateralne humanitarne pomoči med posameznimi vladnimi izvajalci (MZ, MORS, MKGP). Oddelek koordinira tudi sodelovanje Slovenije z mednarodnimi humanitarnimi organizacijami in komisijami ter delovnimi skupinami znotraj EU, ki pokrivajo področje humanitarne pomoči.

Oddelek za tehnično – operativno izvajanje mednarodne razvojne in humanitarne pomoči: Oddelek pripravlja nacionalne letne in večletne operativne razvojne in humanitarne programe za posamezne regije in sektorje, tehnično izvaja nacionalne letne in večletne operativne programe z vključevanjem neposrednih izvajalcev, izvaja, nadzoruje in evalvira mednarodno humanitarno posredovanje RS. Oddelek pripravlja poročila Vladi RS o izvedbi programov in pripravlja poročila o slovenskem razvojnem sodelovanju v okviru OZN, EU in OECD. Oddelek pripravlja tudi strokovna gradiva za sprejemanje strateških usmeritev na področju izvajanja pomoči.

Delovanje

Predvideva se, da bo Slovenija okoli 10 odstotkov razvojne pomoči namenila programom humanitarne in postkonfliktne pomoči, ob nezadostnem obsegu sredstev za pomoč v izrednih razmerah, pa se bo manjkajoči del financiral iz drugih proračunskih virov, tudi iz splošne proračunske rezerve. Velik delež svoje humanitarne pomoči Slovenija posreduje preko mednarodnih humanitarnih organizacij, ki imajo široko mrežo izpostav in tako lahko pomoč doseže večino prizadetega območja in prebivalstva, istočasno pa dobro poznajo lokalne razmere, kar je pomembno za doseganje čim večje učinkovitosti dane pomoči. Slovenija svoja sredstva namenja programom UNICEF-a, Mednarodne federacije društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca, Karitasa, sodeluje pa tudi z organizacijami, kot so: UNHCR, Zdravniki brez meja, ITF in Mreža za človekovo varnost. V manjši meri Slovenija nudi tudi bilateralno humanitarno pomoč. V prvi fazi nesreč, kot del humanitarne pomoči, lahko nastopi CZ, ki je sposobna v zelo kratkem času zagotoviti najnujnejše potrebščine za preživetje (šotore za nastanitve, postelje, odeje, razvodni sistem za vodo in podobno).

Humanitarna pomoč in postkonfliktna pomoč se v Sloveniji deli na:

- pomoč v krizah, kot so: naravne in druge nesreče, spopadi itd.
- redno humanitarno in postkonfliktno pomoč, ki bo usmerjana predvsem v:
  - zmanjševanje revščine in lakote,
  - protiminsko delovanje,
  - pomoč otrokom v postkonfliktnih situacijah.

Vlada RS je v letu 2007 za humanitarno pomoč namenila 347.785 €, od tega je 304.536 € bilo namenjenih konkretnim državam, 43.222 € pa so znašali prispevki mednarodnim organizacijam (Podporna pisarna Ženevskega centra za humanitarno deminiranje, Konvencija UNECE o čezmejnem učinku industrijskih nesreč, Osrednji sklad ZN za hitro odzivanje CERF). V letu 2008 je Vlada RS konkretnim državam namenila 705.000 €, za prostovoljne prispevke mednarodnim humanitarnim organizacijam pa 99.340 €.

Tabela 1: Humanitarna pomoč RS konkretnim državam

LETO	DRŽAVA	SREDSTVA V €	NAMEN SREDSTEV	PREJEMNIKI SREDSTEV
2007	Libanon	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • obnova Libanona 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministrstvo za finance Libanona
	Etiopija	15.000	<ul style="list-style-type: none"> • ustrezna prehrana in nujno potrebni dodatki hrani, vitamin A, pitna voda ipd. 	<ul style="list-style-type: none"> • UNICEF Slovenije (10.000 €) • Svetovni program za hrano (5.000 €)
	Malavi	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • oskrba s hrano • zmanjšanje posledic AIDSa 	<ul style="list-style-type: none"> • Svetovni program za hrano
	Zambija	19.000	<ul style="list-style-type: none"> • oskrba s hrano • zmanjšanje posledic AIDSa 	<ul style="list-style-type: none"> • Svetovni program za hrano
	Madagaskar	8.345	<ul style="list-style-type: none"> • hrana za učence 	<ul style="list-style-type: none"> • Misijonarsko središče Slovenije
	Moldavija	15.000	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje posledic suše 	<ul style="list-style-type: none"> • Moldavska Agencija za rezerve, javna naročila in humanitarno pomoč
	Črna Gora in Makedonija	97.191	<ul style="list-style-type: none"> • intervencija pri gašenju gozdnih požarov • izobraževanje in usposabljanje reševalcev iz BiH, Črne Gore, Srbije, Albanije, Hrvaške, Makedonije in Jordanije za varstvo pred nesrečami 	<ul style="list-style-type: none"> • Uprava RS za zaščito in reševanje
	skupaj	304.536		

LETO	DRŽAVA	SREDSTVA V €	NAMEN SREDSTEV	PREJEMNIKI SREDSTEV
2008	Palestina	210.000	<ul style="list-style-type: none"> • zagotovitev plač v javnem sektorju, predvsem plač učiteljev • oprema lekarn in nakup nekaterih medicinskih aparatov • zdravstvena oskrba beguncev 	<ul style="list-style-type: none"> • proračunska podpora Palestinskim nacionalnim oblastem preko mehanizma EK za pomoč Palestincem (PEGASE) (150.000 €) • Rehabilitacijski medicinski center Abu Raya v Ramalli (50.000 €) • Agencija ZN za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev na Bližnjem vzhodu (UNRWA) (10.000 €)

Kirgizija	10.000	<ul style="list-style-type: none"> • pomoč ob potresu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ministrstvo za finance Republike Kirgizije
Madagaskar	15.000	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje posledic ciklonskega neurja • oskrba s hrano 	<ul style="list-style-type: none"> • Misijonarsko središče Slovenije (5.000 €) • Svetovni program za hrano (10.000 €)
Sudan	20.000	<ul style="list-style-type: none"> • oskrba s hrano 	<ul style="list-style-type: none"> • Svetovni program za hrano
Burma/ Mjanmar	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • odpravljanje posledic ciklona 	<ul style="list-style-type: none"> • Mednarodna federacija Rdečega križa
Kitajska	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje posledic potresa • šotori (100.000 €) 	<ul style="list-style-type: none"> • Mednarodna federacija Rdečega križa (100.000 €)
Burundi	25.000	<ul style="list-style-type: none"> • programi za hrano 	<ul style="list-style-type: none"> • Svetovni program za hrano
Gruzija	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje posledic vojaških spopadov 	<ul style="list-style-type: none"> • Mednarodni odbor Rdečega križa • Caritas International
Demokratska republika Kongo	75.000	<ul style="list-style-type: none"> • pomoč otrokom na ogroženih območjih 	<ul style="list-style-type: none"> • UNICEF
skupaj	705.000		

Humanitarne organizacije

Nevladne organizacije so bistvene za humanitarni odziv, saj zaradi svoje prisotnosti na terenu in prožnosti, pogosto pa tudi specializiranosti, zagotavljajo večino mednarodne humanitarne pomoči. Prav tako so tudi neposredni izraz aktivnega državljanstva, ki služi humanitarnemu namenu. V Sloveniji delujejo številne organizacije, ki v okviru svojega delovanja izvajajo tudi humanitarne projekte.

Slovenske nevladne organizacije (NVO), ki se ukvarjajo s humanitarno pomočjo, se soočajo s številnimi izzivi. Njihove finančne, kadrovske in logistične kapacitete ter izkušnje so precej majhne in neprilagojene za pripravo in izvedbo mednarodnih humanitarnih akcij, hkrati pa je zelo pomembno tudi medsebojno sodelovanje in koordinacija humanitarnih akcij. Iz teh razlogov bo SLOGA – Platforma nevladnih organizacij za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, v sodelovanju z Ustanovo SKUPAJ – Regionalnim centrom za psihosocialno dobrobit otrok, septembra 2010 ustanovila prvi slovenski humanitarni odzivni center – HOC.

HUMANITARNI ODZIVNI CENTER – HOC

Glavni cilj HOC-a bo predvsem v njegovi informacijski, povezovalni in koordinacijski dejavnosti ter sodelovanju z državnimi in evropskimi akterji, ki delujejo na področju mednarodnega humanitarnega delovanja.

HOC bo deloval na naslednjih področjih: povezovanje in koordiniranje slovenskih humanitarnih organizacij za skupne mednarodne humanitarne akcije, možnost hitre reakcije na humanitarne katastrofe, izgradnja in okrepitev kapacitet slovenskih NVO, preko organizacije izobraževanj in usposabljanj, prenosi dobrih praks, informiranje na temo humanitarne pomoči, sodelovanje z Ministrstvom za zunanje zadeve, civilno zaščito ter ostalimi relevantnimi ministrstvi in zvezami, povezovanje in sodelovanje s humanitarnimi organizacijami in agencijami v tujini, iskanje primerne partnerja v primeru humanitarnih katastrof.

Za potrebe informiranja NVO, državnih akterjev, medijev, gospodarstva in splošne javnosti je vzpostavljena tudi spletna stran centra, ki vsebuje splošne informacije o centru, njegovih aktualnih aktivnostih, izobraževanjih, podatke o mednarodni humanitarni pomoči po svetu in Sloveniji, krajše napotke o pripravi in prijavi humanitarnih projektov, povezave na koristna gradiva in spletne strani in aktualne informacije o humanitarnem kriznem dogajanju po svetu. Spletna stran je dostopna na naslovu www.humanitarni-center.si.

IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

Kot že rečeno, se slovenske NVO, ki se ukvarjajo tudi s humanitarno pomočjo, soočajo s številnimi izzivi. Največje težave se pojavljajo pri pomanjkanju kapacitet pri pripravi projektne metodologije, implementaciji hitre ocene potreb in vzpostavitvi humanitarne akcije. Poleg nezmožnosti priprave in izvedbe konkretnih aktivnosti na terenu, jim nezadostne kapacitete onemogočajo tudi kandidiranje za partnerske pobude in mednarodne razpise za nudenje humanitarne pomoči, ki zahtevajo zelo visoke vstopne pogoje.

Možnosti za sodelovanje slovenskih NVO znotraj sistema mednarodne humanitarne pomoči, se odpirajo v:

- združitvi humanitarnih in tudi razvojnih organizacij v Humanitarni odzivni center;
- krepitvi zmogljivosti na področju priprave in izvedbe humanitarnih projektov;
- podajanju policy predlogov za spremembo (zakonodajne) ureditve mednarodnega humanitarnega delovanja, sodelovanja med državnimi in nevladnimi akterji in državnega financiranja nevladnih humanitarnih organizacij;
- povezavi slovenskih humanitarnih organizacij z evropskimi platformami nevladnih humanitarnih organizacij (npr. VOICE);
- iskanju partnerjev na terenu;
- ozaveščanju o pomenu mednarodnega humanitarnega delovanja.

TRETI SKLOP

SMERNICE O PRIPRAVI

IN PRIJAVI

HUMANITARNIH PROJEKTOV

Priprava humanitarnih projektov: od identifikacije do priprave projektnega predloga

1. STANDARDNI PROCES PRIPRAVE HUMANITARNEGA PROJEKTA

Standardni proces priprave humanitarnega projekta obsega 6 korakov:

ANALIZA PROBLEMA: najučinkovitejšo metodo analize problema predstavlja tehnika problemskega drevesa. Primer problema: visoke stopnje okužb med otroci, nezdravljenih okužb in ponovnih okužb v bolnišnicah. Podrobnejša vsebina analize problema je predstavljena v poglavju 3.

ANALIZA CILJEV: v fazi analize ciljev se identificira obstoječe možnosti projektnega predloga (npr. znižane stopnje okužb med otroci, nezdravljenih okužb in ponovnih okužb v bolnišnicah).

ANALIZA STRATEGIJE: v fazi analize strategije se izmed obstoječih možnosti izbere dejanske cilje, namene, rezultate in aktivnosti projektnega predloga (npr. osredotočenost na znižanje stopenj nezdravljenih okužb in znižanje stopenj ponovnih okužb v bolnišnicah).

LOGIČEN OKVIR: v logičnem okvirju se predstavi natančen način doseganja projektnih ciljev. Definira se:

- intervencijska logika, ki vključuje splošen cilj, specifičen cilj/namen, rezultate in aktivnosti projekta. Najpogostejše napake pri oblikovanju intervencijske logike so: osredotočenost na nejasne cilje, šibka konsistentnost projekta in nerealistično načrtovanje; omejena in neartikulirana analiza situacije ter splošna predstavitev problemov; preveč splošni in ambiciozni cilji, nejasna opredelitev upravičencev pomoči in prevelika osredotočenost na aktivnosti (na aktivnosti usmerjen pristop); nejasna povezanost aktivnosti s projektnimi cilji in analizo situacije;
- objektivno preverljive indikatorje, s katerimi na objektivni način merimo izvajanje in doseganje ciljev projekta;
- vir podatkov: navedba virov, od koder smo pridobili podatke za intervencijsko logiko in indikatorje;
- domneve in tveganja: identifikacija možnih predpostavk glede namena, rezultatov in/ali aktivnosti projekta.

Primer logičnega okvira je predstavljen na naslednji strani.

NASLOV PROJEKTA	Rehabilitacijski program za področje zdravja, vode in higiene, usmerjen na notranje razseljene osebe, ki trpijo za posledicami nesreče – (država)!			
SPLOŠNI CILJ	Prispevati k spopadanju s posledicami gibanj prebivalstva in zagotoviti pomoč notranje razseljenim osebam, osebam, ki so se vrnile na območje humanitarne katastrofe in beguncem z: izboljšanjem stanja vode in higiene, zdravja, načina življenja in prehranske varnosti, neprehrambenimi predmeti, usposabljanji in izobraževanji, načrtovanjem zaščite in upravljanjem taborišč.			
	INTERVENCIJSKA LOGIKA	OBJEKTIVNO PREVERLJIVI INDIKATORJI	VIR PODATKOV	DOMNEVE IN TVEGANJA
SPECIFIČEN CILJ	Vsem notranje razseljenim osebam so se izboljšali minimalni življenjski standardi na področju zdravja, vode in higiene.	<ol style="list-style-type: none"> Vzdrževanje vodnih virov in redni dostop do primerne količine vode; Vsi lokalni odbori so zadovoljni z rezultati projekta (80 % zadovoljstvo); Predvidoma bodo zdravstveni standardi doseženi v vmesnem obdobju (1 leto); Vsi pripadniki ciljnih vasi, vključno z ranljivimi skupinami (6.500), imajo dostop do prednostnih zdravstvenih storitev. 	<ol style="list-style-type: none"> in 2. – zunanja evalvacija/ mesečna poročila – temeljna raziskava (4 mesečna)/ zunanja evalvacija klinične študije/ zunanja evalvacija 	<ol style="list-style-type: none"> lokalne avtoritete ne ovirajo projektnih aktivnostih; konflikt se ne zaostčuje in nadaljnja gibanja prebivalstva niso potrebna.
REZULTATI	<ol style="list-style-type: none"> Ciljne notranje razseljene osebe (6.500), ki živijo v vasi »A« imajo dostop do zadostne in kvalitetne vode za pitje, kuhanje in higieno (področje vode in higiene). Dostop do prednostnih zdravstvenih storitev v vasi »A«, ki bodo zmanjšale obolevnost in smrtnost (področje zdravstva). 	<ol style="list-style-type: none"> nameščenih 15 vrtin in predanih v upravljanje 15; odborom za vodo; 20 litrov vode na dan; čakalni čas pri vodnih virih ni daljši od 10 minut; 80 % žensk je zadovoljnih z dobavo vode; v 100 ml vode pri vodnih virih ni fekalnih bakterij; razdalja med vodnim virom in bivališčem ni večja od 500m; higiensko upravljanje in uporaba vodnih virov. 	<ol style="list-style-type: none"> a/b – delovna poročila b/e – raziskava (6 mesečna) c – naključni mesečni pregledi 	<ol style="list-style-type: none"> lokalne avtoritete se strinjajo z nadzorom s strani odborov za vodo.
		<ol style="list-style-type: none"> stopnja smrtnosti: 1/10.000 na dan do konca projekta; 60 % storitev je dostopnih v prvih treh mesecih projekta; vzpostavljeni so standardizirani protokoli za napredno oskrbo napotenih ali ranjenih pacientov; primeren prevoz za paciente; uporaba zdravstvenih storitev je višja od 80 %; zmanjšanje smrtnosti zaradi vode za več kot 50 %. 	<ol style="list-style-type: none"> a – klinična poročila 	<ol style="list-style-type: none"> varnostna situacija in izboljšanje sredstev prevoza omogočajo dostop in uporabo zdravstvenih centrov.
AKTIVNOSTI	<ol style="list-style-type: none"> <ol style="list-style-type: none"> priprava javnega razpisa, dodelitev posla in gradnja 15 vodnih virov; vzpostavitev, usposabljanje in spremljanje delovanja 15. odborov za vodo; spremljanje upravljanja vodnih virov. <ol style="list-style-type: none"> priprava javnega razpisa in dodelitev posla za standardno medicinsko oskrbo, oskrba zdravstvenih centrov in spremljanje pravilnosti distribucije; vzpostavitev paketov minimalnih začetnih storitev; organizacija in izvedba 20 delavnic za klinično osebje (cilj: 55 zdravstvenih delavcev). 			<ol style="list-style-type: none"> notranje razseljene osebe se lahko redno udeležujejo sestankov; lokalni spori ne ovirajo identifikacije lokacij; nahajališča podzemne vode na 20/25 metrov.
				PREDPOGOJI: dostop do območja izvedbe projekta.

2. IMPLEMENTACIJA OCENE POTREB

2.1 PRIPRAVA POROČILA

Za učinkovito implementacijo ocene potreb je v prvi fazi izjemnega pomena narediti raziskavo oziroma oceno, ki predstavlja pregled/analizo situacije na kriznem območju, ki ga/jo je možno oblikovati na podlagi dostopnih virov in podatkov ter pripravo pred odhodom na teren. Ključni koraki in elementi poročila so predstavljeni v naslednjih podpoglavjih.

2.1.1 KLJUČNI KORAKI PRIPRAVE POROČILA

- **identifikacija ekipe:** identificira se posameznike (strokovnjaki iz posameznega področja, prevajalci itd.), ki bodo glede na svoja znanja in usposobljenost najbolj pripomogli k učinkoviti implementaciji ocene potreb na terenu;
- **seznam intervjujev:** oblikuje se jasen načrt deležnikov, s katerimi se bomo sestali, pri čemer moramo v mislih imeti dva dejavnika: intervjuvanci morajo biti relevantni, saj bodo le v tem primeru posredovali relevantne informacije, hkrati pa se je potrebno zavedati, da zaradi humanitarne krize, obstaja velika omejenost s časom in posledično omejeno število dostopnih oseb;
- **vprašalniki:** pred odhodom na teren se sestavijo vprašalniki, ki bodo namenjeni intervjuvancem. Potrebno je pridobiti širok spekter informacij in paziti, da se od vpletenih oseb pridobi čim bolj natančne kontaktne podatke za nadaljnje potrebe;
- **ad hoc metode:** ad hoc metode (vprašalniki, uporaba tehničnih pripomočkov: fotoaparati, kamere, itd.) so sredstva pridobivanja informacij o krizni situaciji in deležnikih, v večji meri pa je izbor metod odvisen od sektorja, kamor bo humanitarna pomoč usmerjena;
- **indeks ocene potreb:** poročilo o oceni potreb vključuje naslednje informacije: definicije ključnih besed; opredelitev akterjev, ki so prisotni na kriznem območju; zemljevid kriznih območij; ozadje kriznega dogajanja: izvori krize, politična situacija, socio - ekonomsko stanje prebivalstva; ocena, predvsem glede ukrepov: možnosti, prednosti in slabosti možnih ukrepov, mnenje o ukrepih, predlogi; kontakte deležnikov, ki bodo sodelovali pri izvedbi ocene potreb;
- Poročilo se zaključuje s sistematizacijo, izhodišči, ugotovitvami in predlogi.

2.1.2 KLJUČNI ELEMENTI

Ključni elementi oziroma prioritete priprav na implementacijo ocene potreb zaobjemajo naslednja vprašanja in vsebine:

- **kontekst krize:** nacionalne politike, prisotni donatorji,
- **kdo:** identificiranje ciljnih skupin projekta,
- **kje/s kom:** identificiranje deležnikov, ki so relevantni za pripravo in izvedbo projekta,
- **zakaj:** opredelitev problemov ter potreb in prioritete,
- **kako ukrepati:** opredelitev aktivnosti, rezultatov in ciljev (indikatorjev),
- ukrepi za blažitev tveganj/nevarnosti,
- **sredstva:** človeški viri, sredstva za oskrbo, storitve, javne gradnje.

Poleg že omenjenih vsebin, vključenih v oceno potreb, je pozornost potrebno nameniti še nekaterim drugim vidikom:

- koordinaciji;
- logističnim dejavnikom: na kakšen način in na katero lokacijo bodo sredstva dostavljena;
- prekrivanju aktivnosti;
- presečnim temam (npr. človekove pravice, enakost spolov itd.): posebno pozornost je potrebno usmeriti na sodelovanje z vsemi relevantnimi deležniki.

V primeru potrebe po hitrem odzivu na humanitarne katastrofe, obsežnejša raziskava ni mogoča, kljub temu pa je z namenom učinkovite implementacije ocene potreb nujno zbrati čim več relevantnih informacij, ki so navedene v tem poglavju.

2.2 ANALIZA DELEŽNIKOV

2.2.1 KLJUČNI KORAKI ANALIZE

Pri analizi deležnikov mora obstajati jasna ideja o tem, kateri akterji so dejavni na terenu, kako se bo komuniciralo z njimi in predpostavljati možne ovire. Pri analizi se sledi naslednjim korakom:

- identifikacija akterjev na terenu: lokalne skupnosti (in ranljive skupine), lokalne organizacije, lokalne avtoritete, mednarodni humanitarni akterji;
- identifikacija možnih vlog, sredstev in interesov vpletenih igralcev, ki bi lahko imeli vpliv na naš projekt;
- pojasnilo o možnih negativnih vplivih igralcev.

2.2.2 NEPOSREDNI UPRAVIČENCI POMOČI (CILJNA SKUPINA)

Informacije o neposrednih upravičencih pomoči oziroma ciljni skupini projekta morajo vsebovati naslednje elemente (najpreglednejši prikaz upravičencev je v tabeli):

- **status:** lokalno prebivalstvo itd;
- **tip:** moški, ženske, otroci pod petim letom starosti, odrasli nad petdesetim letom starosti itd;
- **specifike:** bivši vojaki, najranljivejše skupine žensk, otroci brez spremstva, invalidi itd;
- **število:** število neposrednih upravičencev pomoči;
- **prioritete, ki morajo biti naslovljene:** npr. težave pri zagotavljanju minimalnih higienskih pogojev, težave pri dostopu do pitne vode, visoko število obolelih otrok zaradi bolezni prebavil, itd.

2.2.3 MATRICA DELEŽNIKOV

V matrico deležnikov se vključi vse relevantne akterje in za vsakega se izpolni naslednje kategorije (najpreglednejši prikaz matrice je v tabeli): ime deležnika; obstoječo zgodovino odnosov z deležnikom; glavno področje njegove aktivnosti; možen odpor na načrtovane

ukrepe; njegove interese in pričakovanja od projektnih ukrepov; njihov možen prispevek k aktivnostim v okviru določenega ukrepa; komentariji (predlogi za prihodnost).

2.3 ANALIZA PROBLEMA

Analiza problema predstavlja analizo problema ciljnih skupin. Najučinkovitejšo metodo analize problema predstavlja tehnika problemskega drevesa, ki omogoča natančno analizo deležnikov, analizo problema in način sistematizirane predstavitve vizije projekta, ki predstavlja osnovo vsakega projekta.

2.3.1 PROBLEMSKO DREVO

V okviru problemskega drevesa se identificirajo:

- osrednji problem: problem, ki se ga želi rešiti in ki mora biti realen;
- vzroki osrednjega problema;
- posledice osrednjega problema.

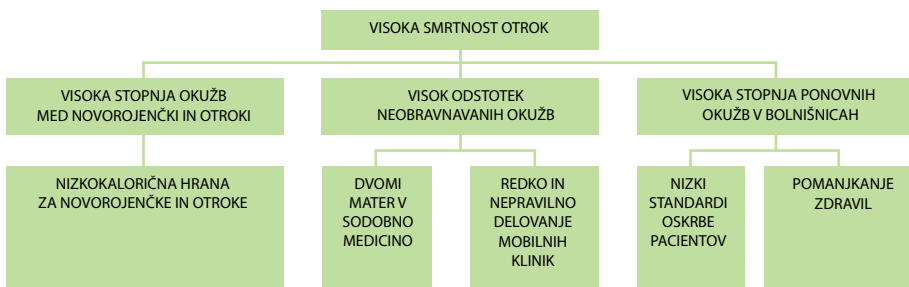
Pri definiranju problema je potrebno biti pozoren na razliko med pojmom problem in potreba. Primer potrebe je, na primer, potreba po zdravstveni opreми, problem pa onesnažena voda, torej vzrok potrebe. Na podlagi identificiranih vzrokov naredimo oceno potreb. S projektom naj bi v prvi vrsti odgovarjali na potrebe, a hkrati posegali tudi na njihove vzroke.

Pri formulaciji problema se morama definirati dejanski problem in ne predpostavljati rešitve. Zato se je v sami formulaciji problema potrebno izogibati besedam, kot je, npr., pomanjkanje nečesa (pomanjkanje vode, hrane, itd.). Tovrsten koncept se imenuje „koncept odsotne rešitve“.

Pri analizi problema pa je potrebno biti pozoren tudi na samo logiko problema v smislu, kaj so vzroki problema in kaj so njegove posledice ter na dejstvo, da lahko obstaja večje število vzrokov oziroma faktorjev za določen problem. Tovrstna analiza vzrokov in posledic se imenuje „vilična analiza“.

Eden najpomembnejših vidikov identifikacije in analize osrednjega problema je stalno upoštevanje ciljne skupine projekta oziroma upravičencev humanitarne pomoči!

Shema 1: Primer problemskega drevesa

2.3.2 DREVO CILJEV

Drvo ciljev predstavlja cilje projekta in je praktična posledica problemskega drevesa, saj predstavlja pretvorbo problemov v zeleno pozitivno situacijo. Tako kot problemi, morajo biti tudi cilji opredeljeni realno in precizno. Največja pozornost mora biti namenjena najnižji ravni ciljev, saj z doseganjem teh avtomatsko vpliva na doseganje ciljev na višji ravni. Pri opredelitvi ciljev se mora v mislih stalno imeti tudi faktorje oziroma dejavnike tveganja, ki lahko vplivajo na doseganje zastavljenih ciljev. Problemsko drevo in drevo ciljev sta do določene mere podobna logičnemu okviru, saj so iz njiju prav tako vidni splošen cilj, projektni/specifični cilj, rezultati in aktivnosti, le da mora biti logičen okvir še bolj realističen in natančen.

Shema 2: Primer drevesa ciljev

Prijava projektnega predloga pri ECHO

1. ENOTNI OBRAZEC PROJEKTNEGA PREDLOGA ZA HUMANITARNO POMOČ – „THE SINGLE FORM“

1. aprila 1992 je bil ustanovljen Oddelek Evropske komisije za humanitarno pomoč in civilno zaščito (ECHO), ki žrtvam naravnih nesreč ali oboroženih konfliktov izven EU, zagotavlja nujno pomoč. ECHO ne izvaja neposrednih humanitarnih akcij, temveč humanitarno pomoč zagotavlja preko svojih partnerjev (nevladne organizacije, Mednarodni odbor Rdečega križa, agencije Združenih narodov) in preko svojih splošnih strateških smernic. Razmerja med ECHO in partnerjem ureja Okvirni partnerski sporazum (FPA), katerega namen je definirati vloge in odgovornosti v fazi implementacije humanitarnih akcij, ki so financirane s strani Evropske komisije. Cilji in načela partnerstva so zapisana v štirih glavnih dokumentih sporazuma:

- **enotni obrazec (the single form):** obrazec, ki vsebuje opis projektnih aktivnosti. Uporablja se za prijavo projektnega predloga, vmesna poročila in zaključno poročilo. Na ta način enotni obrazec omogoča jasno primerjavo med načrtovanimi in dejansko doseženimi cilji;
- **donacijska pogodba:** sporazum med ECHO in partnerjem o vsakem posameznem ukrepu;

- **splošni pogoji:** splošna pravila, ki se nanašajo na posamezen sporazum/ukrep;
- **pravila in postopki nabav/javnih naročil:** pravila, ki se nanašajo na gradnje, oskrbo ter pogodbe o lastništvu in storitvah.

1.1 CILJI ENOTNEGA OBRAZCA

- okrepitev k rezultatom usmerjenega pristopa;
- jasna opredelitev ciljnih skupin/upravičencev pomoči;
- dodeljevanje pomoči v skladu s potrebami ciljnih skupin;
- vzpostavitev indikatorjev (merjenje rezultatov projekta, sestavni del projektne predloga);
- primerna poraba sredstev, kot ključni element za oceno projekta, spremljanje in evalvacijo.

2. PRIJAVA – „SINGLE FORM FOR HUMANITARIAN AID ACTIONS“

Enotni obrazec predstavlja projektne predlog humanitarne akcije. Za pridobitev finančnih sredstev mora obrazec (sestavljen iz 13. temeljnih poglavij) vsebovati podatke o temeljnih elementih, ki bodo pojasnili in utemeljili projektne predlog (ocena potreb, strategija, prisotnost organizacije v državi s humanitarno krizo), glavnih komponentah (lokacija, ciljne skupine, logičen okvir), virih za implementacijo projekta (človeški viri, partnerji, finančni pregled) in izzivih na področju koordinacije in varnosti (če so relevantni za izbrano področje).

V nadaljevanju je predstavljen pregled ključnih podatkov, ki jih je potrebno vključiti v prijavo in točke, na katere je potrebno biti še posebno pozoren.

2.1 SPLOŠNE INFORMACIJE

V prvem poglavju prijavitelj projekta navede: 1. ime organizacije, ki prijavlja projekt in državo registracije; 2. naslov projektne predloga; 3. območje vzpostavitve humanitarne akcije; 4. začetek projekta; 5. obdobje trajanja projekta; 6. datum od katerega je prijavitelj upravičen do povrnitve stroškov! – priporočeno je, da datum sovпада z datumom pričetka izvajanja projekta oziroma, da začetni datum upravičenosti do povrnitve stroškov ne prekorači obdobja treh mesecev pred predložitvijo začetnega predloga (običajno gre v tem primeru za izvedbo izjemno nujnih ukrepov); 7. prošnjo za način financiranja – načeloma je ECHO zgolj sofinancer projektov, v primeru prošnje po 100 % financiranju projekta pa mora prijavitelj navesti izjemno tehtno utemeljitev; 8. vrsto odločitve oziroma ukrepa po klasifikaciji ECHO (osnovno nujno ukrepanje ali nujno ukrepanje, ki predstavljata odgovor na nenaden izbruh nove krize, svetovni akcijski načrt, ki predstavlja odgovor na dolgotrajne/kompleksne krize ali ad hoc odločitve, ki predstavljajo enkratni odgovor na lokalne humanitarne zahteve); 9. kontrolni mehanizmi, ki bodo uporabljeni (postopki ECHO ali postopki prijavitelja, ki pa morajo biti v skladu s postopki ECHO ali strožji); 10. vrsta dokumenta (ali gre za začetni predlog, popravljen predlog, ECHO napotilo, vmesno poročilo ali končno poročilo).

2.2 OCENA POTREB

V drugem poglavju se predstavi analiza potreb, ki mora vključevati naslednje informacije:

- datum izvedbe ocene potreb; metodologijo in vire uporabljenih informacij; navedbo odgovorne organizacije/osebe/ekipe za oceno potreb;
- opredelitev problema in analiza deležnikov, ki morata biti kratka, jasna in predstavljena na sistematičen način (npr. po alinejah, v tabeli itd.);
- povzetek ugotovitev ocene potreb in povezava na projektni predlog.

2.3 PRISOTNOST HUMANITARNE ORGANIZACIJE NA OBMOČJU POSEGANJA

V tretjem poglavju organizacija predstavi svojo prisotnost na območju, kjer namerava implementirati projektni predlog, in sicer s kratkim pregledom strategije ter trenutnih in preteklih aktivnosti v državi. Opis mora biti jasen in nazoren (npr. v tabeli), vsebuje pa lahko informacije o sektorju, na katerem je prijavitelj deloval, področju, donatorju/ih itd. Poleg tega pa humanitarna organizacija predstavi tudi preostale predložene prošnje za financiranje njenih aktivnosti na istem področju poseganja pri ostalih donatorjih in obrazložitev, kako se bo izognila prekrivanju in dvojnemu financiranju.

2.4 IZVEDBENI OKVIR

V četrtem poglavju je potrebno navesti 5 ključnih skupin podatkov:

- **LOKACIJA IZVEDBE PROJEKTA**
Navede se točna lokacija izvedbe projekta, ki vključuje tudi zemljevid. Široka baza zemljevidov humanitarnega dogajanja je dostopna tudi na eni izmed spletnih strani ZN ReliefWeb.
- **CILJNA SKUPINA/UPRAVIČENCI POMOČI**
V podpoglavju o ciljnih skupinah/upravičencih pomoči se navedejo podatki o: njihovem številu; statusu (notranje razseljene osebe, begunci, itd.); specifikah (mladoletniki brez spremstva, invalidi, itd.); mehanizmih in kriterijih identifikacije ciljnih skupin (potrebno je premisliti, kje se ciljne skupine nahajajo in narediti načrt, na kakšen način bomo prišli do njih in njihovih informacij); obsegu in načinu njihove vključenosti v pripravo projektnega predloga; pripadnosti in številu ciljnih skupin po posameznemu sektorju; in podatki o ostalih prejemnikih pomoči, v primeru da so relevantni (posredni prejemniki, »prestrežniki pomoči«). Ciljne skupine in njihove podrobnejše podatke je potrebno predstaviti na čim bolj pregleden način (npr. v tabeli).
- **CILJI, REZULTATI IN AKTIVNOSTI PROJEKTA**
V prvem delu pričujočega podpoglavja o ciljih, rezultatih in aktivnostih se predstavi logičen okvir (log-frame), ki predstavlja podroben pregled projektnega predloga (dolg maksimalno 3 strani). V logičen okvir, ki ima vertikalno intervencijsko logiko, vključimo naslednje podatke (navedeni tudi v poglavju o pripravi projekta):
  - naslov projekta;
  - splošni cilj projekta (maksimalno 1 cilj), ki pojasnjuje dolgoročne pridobitve za ciljne skupine ali vpliv predlaganega projekta. Cilj ne bo dosežen zgolj s predlaganim projektom in ukrepi, temveč bodo potrebni še drugi projekti in tudi aktivnosti drugih akterjev;
  - specifični cilj projekta (maksimalno 1 cilj), ki naj bi bil dosežen z implementacijo predlaganega projekta. Specifični cilj torej predstavlja namen predlaganega projekta oziroma želeno spremembo situacije/rezultat, ki mora naslavljati osrednji problem in biti definiran v smislu neposrednih koristi za ciljne skupine;

- rezultati (produkti in storitve): priporočljivo navesti 2-3, max. 4 rezultate na cilj;
- ukrepi/aktivnosti: priporočljivo se je omejiti na 3-4 aktivnosti/naloge na cilj, ki se navedejo na jasen način (npr. po alinejah).

Za cilje, rezultate in aktivnosti je znotraj logičnega okvira potrebno navesti še objektivno merljive kvantitativne in kvalitativne indikatorje (maksimalno 5 indikatorjev na rezultat), ki naj bi zadostovali kriterijem SMART (specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in merljivi znotraj časovnega okvira projekta); vire podatkov ter domneve (faktorji, ki lahko vplivajo na izvedbo projekta) in tveganja (predpostavke, ki lahko imajo negativen vpliv na rezultat projekta)(domneve in tveganja je potrebno navesti, ker lahko v primeru njihove uresničitve, zadeve rešujemo v komunikaciji z ECHO).

V logičen okvir vključimo tudi podatke o predpogojih, ki so potrebni za začetek izvajanja projektnih ukrepov/aktivnosti (npr. dostop do kriznega območja, sredstva itd.).

Logičen okvir ne vsebuje podatkov o sredstvih in stroških.

V drugi del podpoglavja o ciljih, rezultatih in aktivnostih pa vključimo podrobnejšo obrazložitev doseganja rezultatov, ki vsebuje podatke o višini finančnih sredstev, ki so potrebna za doseg cilja; sektorju in podsektorju; ciljnih skupinah (status in število); indikatorjih (upoštevanje principov uspešnosti in učinkovitosti), ukrepih ter sredstvih (kadri, prevozna sredstva, gradbeni material itd.) in njihovih stroških. Opis aktivnosti ne sme biti preširok, saj so najpomembnejši elementi projekta rezultati in indikatorji!

• **DELOVNI NAČRT**

Najpogostejši način predstavitve delovnega načrta je časovnica (v tabeli), kamor vključimo podatke o ukrepih ter obdobju, v katerem se bo določen ukrep izvedel/izvajal. Obstajajo tudi druge oblike predstavitve delovnega načrta, za katerega je pomembno, da je predstavljen in pojasnjen na jasen način.

• **ŠTUDIJE SPREMLJANJA, EVALVACIJSKE, REVIZIJSKE IN OSTALE ŠTUDIJE**

V petem podpoglavju se navedejo mehanizmi spremljanja projekta (zunanje/notranje evalvacije, spremljanje itd.) in predvidijo ostale možne študije projekta.

2.5 MEDSEKTORSKE TEME

V poglavju o medsektorskih/presečnih temah se opiše predvsem pričakovana raven trajnosti projekta, potencialno nadaljevanje projekta tudi po končanem obdobju financiranja projekta s strani ECHO in nakaže, kdaj bodo relevantne medsektorske teme (zmanjšanje tveganj nesreč, otroci, človekove pravice, spolna enakopravnost, okoljski vplivi, itd.) vključene v projektni predlog. V petem poglavju se je torej potrebno osredotočiti predvsem na možnosti dolgoročnih učinkov projekta oziroma na potrebo, da se kratkoročne aktivnosti projekta izvajajo ob upoštevanju dolgoročnih in medsebojno povezanih problemov.

2.6 KOORDINACIJA NA TERENU

V poglavju o koordinaciji na terenu se navede, kako bo organizacija, ki prijavlja projekt, sodelovala v koordinacijskem mehanizmu skupaj z ostalimi relevantnimi deležniki na terenu:

- skupine (pomembno je tudi razložiti, kakšna bo vloga partnerja/ev), nevladne organizacije, agencije ZN;
- nacionalne in lokalne avtoritete – pomembne zlasti iz vidika izdaje dovoljenj za izvajanje aktivnosti v državi oziroma na kriznem območju;
- ECHO (Bruselj) in njegov strokovni sodelavec na terenu (TA).

2.7 PARTNERJI V FAZI IMPLEMENATCIJE

Partnerji v fazi implementacije projekta so tisti subjekti, ki soupravljajo z viri, ki pridejo s strani ECHO in skupaj z nosilcem projekta izvajajo projektne aktivnosti. V sedmem poglavju navedemo njihove osnovne podatke (ime in naslov), status (nevladna organizacija, lokalne avtoritete, itd.) in njihovo vlogo, tip medsebojnega odnosa ter pričakovano poročanje s strani partnerjev.

2.8 NAČRT UKREPOV V RAZLIČNIH RAZMERAH IN VARNOST

V osmem poglavju se navedejo podatki o ukrepih, ki bodo vzpostavljeni ob uresničitvi predvidenih tveganj in domnev oziroma t.i. načrt B ter obravnava varnostnih razmer. V okviru načrta ukrepov se na jasen način (npr. v tabeli) predstavi dejavnike tveganja (in domneve), njihov vpliv in ukrepi za preprečevanje ali zmanjšanje škode, v okviru varnostnih razmer pa se na kratko opiše varnostna situacija na terenu, opredeli predviden varnostni protokol in navede podatek o seznanjenosti osebja z varnostnim protokolom.

2.9 AKTIVNOSTI NA PODROČJU KOMUNIKACIJ, PREPOZNAVOSTI IN INFORMACIJ

Projektni predlog mora vsebovati tudi aktivnosti, ki se bodo izvajale na področju komuniciranja (na terenu in/ali v Evropi), vidljivosti ECHO na trajni opremi, večjih dobavah in na lokaciji izvedbe projekta ter na področju načrtovanih objav. Stroški teh aktivnosti morajo znašati 0,5 % skupnih neposrednih stroškov projekta (do maksimalno 8.000 €) in morajo biti navedeni pod poglavjem o ostalih stroških. Pri pripravi aktivnosti naj parterji pregledajo orodja/smernice ECHO o prepoznavnosti, informacijah in komunikacijah.

2.10 ČLOVEŠKI VIRI

V poglavju o človeških virih navedemo podatke o funkciji osebja, ki bo delovalo na terenu, njihovu statusu (lokalni delavci, osebje iz organizacije, ki je napoteno na teren itd.), številu osebja na projektu, obdobju njihovega dela na projektu in možne komentarje (zaposlitve za določen čas itd.). Zelo jasno mora biti navedeno tudi osebje partnerjev v fazi implementacije projekta.

2.11 FINANČNI PREGLED

V tabelo finančnega pregleda je potrebno vpisati višino proračuna za upravičene stroške, kamor spadajo: stroški osebja, stroški za aktivnosti in sredstva na področjih komunikacije, prepoznavnosti in informacij, stroški opreme, stroški za dejavnosti podizvajalcev, stroški za potrošne dobrine in izdelke in ostali upravičeni stroški.

2.12 ADMINISTRATIVNE INFORMACIJE

Pod administrativne informacije sodijo: informacije o številki okvirnega partnerskega sporazuma (FPA); ime in naziv pravnega zastopnika, ki je podpisnik sporazuma; ime in kontaktni podatki operativnih oseb, ki delajo na projektu (podatki maksimalno dveh oseb); ime in kontaktni podatki predstavnika, ki je prisoten na terenu; in številka bančnega računa.

2.13 ZAKLJUČKI IN KOMENTRAJI PRIJAVITELJA

ECHO, Humanitarian Aid and Civil Protection. 2010. Dostopno prek:
http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

Evropska komisija. 2008. The European Consensus on Humanitarian Aid. Dostopno prek:
http://ec.europa.eu/echo/policies/consensus_en.htm

Evropska komisija. 2008. The Single Form Guidelines. Dostopno prek:
http://ec.europa.eu/echo/files/about/actors/fpa/single_form_guidelines_final_en.pdf

Jochems, Maurits. 2005. Vse večja humanitarna vloga Nata. Dostopno prek:
<http://www.nato.int/docu/review/2006/issue1/slovene/art4.html>

Mednarodni odbor Rdečega križa. Dostopno prek:
<http://www.icrc.org/eng>

Ministrstvo za zunanje zadeve. Dostopno prek:
<http://www.mzz.gov.si>

OCHA, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Dostopno prek: <http://ochaonline.un.org>

Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju RS za obdobje do leta 2015
(ReMRS15). Ur.l. RS 73/2008. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200873&stevilka=3199>

Punto.Sud. 2010. Seminar »Krepitev zmožnosti nevladnih humanitarnih organizacij«

SLOGA, Platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč. Dostopno prek:
<http://www.sloga-platform.org>

Uprava RS za zaščito in reševanje, Mednarodno sodelovanje. Dostopno prek:
http://www.sos112.si/slo/msez_page.php?src=ms0.htm

Ustanova SKUPAJ. Dostopno prek:
<http://www.together-foundation.si>

Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (ZMRS). Ur.l. RS 70/2006. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200670&stevilka=2999>

